

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת אמור

• דברי בינה •

(רב) ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים וכו'. (כא א)

וברש"י: "אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים".

ובדרך צחות אמרתי "יפאר ענוים בישועה" ותהלים קמט ד, שיש לפעמים שאדם הוא ענו, מחמת שהוא מדוכא ביסורים ח"ו וכדומה, שאין לו ממה להתנאות את עצמו. וההתפארות של הענוים, שיודעים שהם באמת ענוים, הוא, אם השם יתברך מושיע אותם בכל העינים לטובה.

וזהו גם כן "להזהיר גדולים על הקטנים", שהם יכניסו המדות קטנות לגדלות, הן אם עושים זאת בקטנות הדעת, והן מחמת צרה וצוקה ח"ו, יראו להכניס זאת לגדלות הדעת, ויבקשו רחמים מהשם יתברך שיושיע את ישראל בכל העינים לטובה. וזה פירוש "להזהיר" לשון הארה, 'הגדולים על הקטנים', וכנ"ל.

עמוד קכט

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

כי אם לשארו. (כא א)

ישארך, זה גופו כמובא בפסוק "שאר בשרו" ויקרא יח ג, היינו לקדש גם את עשיותיו הגשמיות. "הקרוב אליו", היינו

לקרבם להשי"ת שיתגלה על ידיהם אור קדושתו יתברך גם לשאר זה גופו. להשיע עליהם את כל הצמרכות הגופניות, שלא יחסר לכל בני ישראל הן ברוחניות והן בגשמיות בני חיי ומוזני, אמן.

עמוד רח

• מנבשד טוב •

אמור ואמרת. להזהיר גדולים על הקטנים. (רש"י כא א)

כתב הנועם אלימלך: "בדברי רש"י ז"ל: "להזהיר גדולים על הקטנים". להיות

כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפלה או באיזה דבר קדושה אז הוא בגדלות המוחין וכו', אבל אחר התפלה או עסק הקדושה ההוא הוא נופל לקטנות המוחין, בהילוכו בהבלי הזמן. וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד. לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא, שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה. וזה "להזהיר גדולים" פירוש בשעה שהם בגדלות, "על הקטנים" שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות". עכ"ל.

נמצא לפי זה, שצריך האדם לדעת בזמנים הגדולים והטובים שלו: שיהיו לו גם זמנים קטנים ונמוכים. וכך ברא הקב"ה סדרו

תסתכן לנפשך לילך בכל יום בהמקוה אשר בפה, וכי באפטא היה מקוה עמוקה מאוד בכמה עשרות שליכות כידוע, והלא הכתוב ודברים ד טו הזהיר "ושמרתם מאד לנפשותיכם". ענהו היהודי הלא פשטא דקרא כתיב אך 'לנפשותיכם, ולא לגוף. אמר לו: והלא הגוף הוא נרתיק להנפש וצריכים לשמרו לקיום הנפש, ועוברים על לאו בהפקירו.

אז ענהו היהודי: מקרא מפורש בתורה הקדושה: "אמור אליהם לדורותיכם כל איש אשר יקרב להקריב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל אל ה' וטומאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא". חוינן מהאי, דכשיקרב לקדושה ולקדשים וטומאתו עליו יכרת נפשו וכשיכרת הנפש משורשה ממילא יתום חיות הגוף, מוטב שיתום חיות הגוף בטרהה והנפש תהיה דבוק בשורשה, משתהיה הנפש נכרת משורשה וחיות הגוף אך בלא טרהה. (תפארת היהודי אות ב) עמוד צח

• זכרון משלי •

ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה'. (כב כז)
הנה איתא במדרש: שור או כשב או עז כי יולד והיה שכעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה', הדא הוא דכתיב ותהלים לו טו צדקתך כהררי א-ל כו' ומשפטך תהום רבה כו', ע"ש.

ולכאורה איזה שייכות יש בין ב' הפסוקים האלו, שהוא אומר הדא הוא דכתיב. אך הפירוש הוא, כשהקדוש ברוך הוא רוצה להשפיע צדקה וחסד על ישראל, הוא מסתכל ברוממות ומעלת ישראל, ועל המצוות שהם מקיימים,

של עולם, ורק צדיקים גדולים מאד כבחינת האבות הקדושים, היו יכולים להיות תמיד במצב של גדלות ברוחניות בלי להגיע לזמנים קטנים. וגם הורגלו לעבוד השם יתברך בכל המצבים בשווה בלא שום שינוי, ובזמנים נמוכים וקשים שרתו לפניו כמו בזמנים הגדולים, שהיא בחינת 'מסירות נפש'.

והדרך הטובה ביותר שיוכל האדם לעמוד בכל המצבים הקשים העוברים עליו, הוא: אם יתקן מידותיו, שדרך זה יהיה לו הרבה יותר קל לעמוד בזמנים הנמוכים. משום שעל פי רוב בזמנים נמוכים מצב רוחו של האדם ירוד, ואם יש לו מידות רעות – יכולים להביא אותו רחמנא ליצלן ליאוש גמור, מתוך התנהגות מושחתת. וזה עיקר שאיפת הסטרא אחרא: להביא את האדם ליאוש מהשם יתברך, שיחשוב שאין לו עוד תקוה וכו', ואז הוא בידו לגמרי, לשלוט בו ולעשות בו כרצונו השם ישמרנו.

ולכן צריך "להזהיר גדולים על הקטנים", בזמנים גדולים על זמנים קטנים, שיהיה מוכן שיבואו זמנים קשים ונסיונות בעבודת השם יתברך. וכשיתברר לו ענין זה לא יפול חלילה ליאוש, כי יהיה מוכן לזה, וידע שגם הימים הקשים יעברו ויבואו זמנים גדולים וטובים בעה"ת.

תיקון המידות פ"ג

• היהודי הקדוש •

כל איש אשר יקרב להקריב מכל זרעכם אל הקדשים. (כב ג)

הגאון ההריף העצום מו"ה לייביש הריף אבד"ק אפטא שאל את תלמידו רבינו היהודי הקדוש: אשאל אותך בני איך

שהקדושה נמצא בפנימיות ועמוק בתוך בני ישראל.

ובגמרא תענית [א.א.] "אמר רבי אלעזר: לעולם ימוד אדם עצמו כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו, שנאמר קרבך קדוש ולא אבוא בעיור". ופירש רש"י: "כאילו קדוש שרוי בתוך מעיו: כאילו כל מעיו קדוש". ע"כ. והיינו, שהקדושה הוא עניין פנימי מאד ובתוך מעיו של אדם.

ועל כן, הנוגע בטמא נהיה טמא, אך הנוגע במהור וקדוש לא נעשה קדוש. וביאורו משום שבקדושה קשה לגעת, כי הוא דבר פנימי ואי אפשר לגעת בו, ואף אם נוגע בקדוש אין זה נחשב נגיעה, ולכן לא אמרינן הנוגע בקדוש קדוש. ומה שאמרו בגמרא בבא קמא [צ.ב:] "כל המחובר לטהור טהור". פירושו, שעל ידי חיבור שהוא קישור והתחברות פנימי לקדושה הפנימית – אפשר להיות טהור, אבל בנגיעה בעלמא אין מועיל להיות טהור.

קדושת ישראל פרק די

• תולדות אדם •

שבע שבתות תמימות תהיינה. (כג טו)
כי צריכים לעסוק הן בתורה הן במצוות, והן בכל דבר שבקדושה בשם כל ישראל. וזהו עיקר רצון הבורא יתברך שמו, שיהיה הכל התאחדות גמור, כמו שנאמר "שבע שבתות תמימות תהיינה", ואמרו חז"ל וניקיר נח גו "אימתי הן תמימות, כשעושיין רצונו של מקום". וענין תמימות מרמז על האחדות. ועל ידי האחדות יוכל לבוא לידי קבלת התורה.

עמוד שגב

הוא מסתכל מי גזר ומי צוה אותם, ורצונו של מי הם מקיימים, ושהוא זרע קודש מחצבתו, חלק אלקי ממעל. אבל ח"ו, כשצריך לעשות משפט בישראל אזי מסתכל רק בהשפלות, וכי מה נחשב הוא, ואדם להבל דמה, וכמה צרות סבל. ואף על העבירות שעבר אינו מחשב מי גזר ומי צוה, רק בהמצוה.

וזהו 'צדקתך', כשהקדוש ברוך הוא רוצה להשפיע צדקה, הוא מסתכל ומחשב רק 'בהררי א-ל' שבישראל, כנ"ל. אבל, 'משפטיך', כשצריך לעשות משפט ח"ו, הרי הוא מסתכל ומתחשב ב'תהום רבה' אשר בישראל.

וזהו דקשה ליה להמדרש, אדם שחטא איך יתרצה רק בקרבן בהמה. וזה שאמר "מיום השמיני והלאה ירצה" וגו', למה ליה כן. ומתריץ, הדא הוא דכתיב 'משפטיך תהום רבה' שבשעת המשפט הוא מסתכל רק בתהום רבה שבישראל, ואדם להבל דמה, ואין חילוק בינו לבין הבהמה, ודי בקרבן בהמה לכפר בעדו.

עמוד קמא

• מנשר טוב •

ונקדשתי בתוך בני ישראל. (כב לב)
והחסבר בזה, שלהיות איש אלוקים הוא בנקל יותר, ולכן אפשר לגלות ולראות זאת, כי הוא דבר יותר היצוני מעניין הקדושה שהוא דבר פנימי ועמוק מאד. ולכן רק על הקדושה שואלת הגמרא מנא ידעה. וכן מבואר במהר"ל: שהקדושה הוא דבר פנימי ביותר. וזהו מאמר הפסוק "ונקדשתי 'בתוך' בני ישראל". היינו,

הם בחינת שבת, לברר אוכל מתוך פסולת. והיינו בכה ראשון של פסח שבו היה התגלות האורות, ויצאנו ברגע אחד ממי"ט שערי טומאה למי"ט שערי קדושה, ונתבררו כל הניצוצין. אלא שאחר כך חזרו ונפלו לתוך הקליפות, ועל ידי רושם האור הנשאר מראשון של פסח, יכולין אנו להזור ולהוציאם ולהשיבם לקדמותם.

ולכן אנו סופרין כל ימי הספירה לעומר העבר, היום יום אחד לעומר, שני ימים לעומר, כי כל מגמתינו בימי בספירה לשוב לאחור, כדמיון המוציא זהב שנפל לתוך הבור, שבשעה שמושך את החבל להוציאו הוא חוזר לאחוריו. כן בימי הספירה אנו מושכין לאחור, כדי להוציא את הניצוצין, ולשוב למדרגת ראשון של פסח על ידי רושם האור הנשאר, שהוא החבל המושך.

וזה גם כן הפירוש "וספרתם לכם", היינו לאחוריקם, בסוד אור חזור, כדמיון מוציא זהב הנ"ל, שמושך החבל אל עצמו, וחוזר לאחוריו, ועל ידי זה מוציאו. וזה "ממחרת השבת", שהיינו ממחרת הפסח, שהוא בחינת שבת, על שם שבו היה כירור טוב מרע כמו בשבת. אלא שאחר כך חזר הטוב ונפל לתוך הרע. ולכן תיכף אחר הפסח למחרתו, וספרתם 'לכם' דייקא, היינו שתמשכו החבל לעצמכם לשוב לאחור, כדי להוציא את הזהב שנפל. וכח הזה ימשך לכם מיום הביאכם. היינו מיום ראשון של פסח.

עמוד רלג

• ארון עדות •

וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה. (כג טו)
הנה לפעמים מבררים אוכל מן הפסולת, ולפעמים פסולת מן האוכל. והדבר תלוי בריבוי האוכל והפסולת, שאם האוכל מרובה על הפסולת, נקל יותר לברור את האוכל מלחפש אחר מעט הפסולת המעורב בו. ולהיפך, כשהפסולת מרובה, מבררין את הפסולת ומוציאין אותו מן האוכל.

וממילא שיש חילוק בענין כירור רע וטוב, הנ"ל בין שבת לחול, כי בחול, שהפסולת מרובה, צריכין לברר הפסולת, היינו שלא יגש לשום מעשה טוב עד שיפשט במעשיו תחלה, וישבר את הרע בתשובה וחרטה על החטאים שלא יבדילו בפני הקדושה, כמאמר הכתוב סוד מרע, ואחר כך ועשה טוב.

אולם בשבת, שהאוכל מרובה על הפסולת, כי 'אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא', ואף שעוד ישאר מן הרע, דרך שבת שלעתיד נקרא יום שכולו טוב – על כל פנים רובו טוב מיקרי גם עתה, והרע בטל במיעוטו. וכיון שהטוב מרובה, צריכין לברר הטוב מן הרע, לעסוק כל היום בתורה ועבודה, ולהרע הנשאר אין לחוש כלל, כי אין לו שליטה על הקדושה. דאפילו הלש, למעלה נקרא גיבור, כל שכן גיבור למעלה. וביום השבת נקראה הקדושה גיבור למעלה, כי היא הרוב, וגם עומדת ביום הזה בבחינה גבוהה כידוע ליודעי חן. [וכו'].

אולם בימי הספירה מבררין טוב מרע גם בימי החול כמו בשבת. וזה שנאמר "שבע שבתות תמימות תהיינה" ולא נאמר "שבעה שבועות", לרמוז שכל שבעה שבועות